

Stockholm den 31 maj 2024

R-2024/0530

Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
LI2023/02459

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 28 februari 2024 beretts tillfälle att yttra sig över Boverkets rapport (2023:20) Gränsvärde för byggnaders klimatpåverkan och en utökad klimatdeklaration samt en kompletterande promemoria till rapporten Dnr. 1549/2022).

Sammanfattning

Advokatsamfundet ställer sig generellt sett positivt till de förslag som presenteras i rapporten. Advokatsamfundet anser dock att konsekvenserna för mindre byggaktörer behöver utredas ytterligare, samt att det föreligger behov av vissa justeringar och förtydliganden gällande några av de föreslagna bestämmelserna.

Advokatsamfundet har ingen erinran mot vad som framkommer i den kompletterande promemorian.

Synpunkter

Uttagande av sanktionsavgift

Den nuvarande – och av Boverket föreslagna – lydelsen av 18 § lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader, stadgar att tillsynsmyndigheten under vissa förutsättningar *får* ta ut en sanktionsavgift. Samtidigt föreslår Boverket införande av en ny bestämmelse i samma lag, 18 a §, i vars andra stycke det föreslås att sanktionsavgift

inte behöver tas ut om det är oskäligt med hänsyn till vissa uppräknade omständigheter.

Den föreslagna lydelsen av 18 a § andra stycket lagen om klimatdeklaration för byggnader bygger på den snarlika möjligheten att under vissa omständigheter inte ta ut byggsanktionsavgift som återfinns i 11 kap. 53 § andra stycket 2 och 3 plan- och bygglagen (2010:900). Det ska sålunda tilläggas att 11 kap. 51 § plan- och bygglagen stadgar att en byggsanktionsavgift under vissa förutsättningar *ska* tas ut (dvs. det står inte tillsynsmyndigheten fritt att avstå från detsamma). Beaktat att uttagandet av en sanktionsavgift enligt 18 § lagen om klimatdeklaration för byggnader inte är obligatoriskt, anser Advokatsamfundet att en bestämmelse som stadgar när sanktionsavgiften inte behöver tas ut, inte får samma genomslag som om så hade varit fallet. Detta då tillsynsmyndigheten kan välja att underlåta att ta ut en sanktionsavgift, även om de omständigheter som föreslås stadgas i 18 a § andra stycket lagen om klimatdeklaration för byggnader inte föreligger.

Advokatsamfundet anser således att det, för det fall 18 a § andra stycket lagen om klimatdeklaration för byggnader införs i enlighet med rapportens förslag, finns anledning att justera lydelsen av 18 § lagen om klimatdeklaration för byggnader såtillvida att det i stället anges att tillsynsmyndigheten *ska* ta ut en sanktionsavgift om de uppräknade omständigheterna föreligger.

Nedsättning av sanktionsavgiften

Den föreslagna lydelsen av 18 a § första stycket lagen om klimatdeklaration för byggnader bygger på 11 kap. 53 a § plan- och bygglagen, och de två bestämmelserna är närmast identiska (bortsett från att den av Boverket föreslagna bestämmelsen även stadgar att det särskilt ska beaktas om avgiften belastar byggherren oproportionerligt hårt). I 11 kap. 53 a § plan- och bygglagen anges dessutom att avgiften får sättas ned till hälften eller en fjärdedel. Någon sådan skrivning finns inte i den föreslagna lydelsen av 18 a § första stycket lagen om klimatdeklaration för byggnader.

Gällande införandet av 11 kap. 53 a § plan- och bygglagen påpekade flera remissinstanser att kriterierna för när nedsättning kan ske är otydliga och riskerar att leda till en ojämn tillämpning över landet.¹ Lagrådet uppmärksammade även i sitt

---

¹ Se prop. 2012/13:104 s. 6 f. samt 22 f.

yttrande gällande införandet av 11 kap. 53 a § plan- och bygglagen att genom att föra in begreppen ”uppsåtliga” och ”av oaktsamhet” synes tillsynsmyndigheterna bli tvingade att i samtliga ärenden om sanktionsavgift göra de många gånger omfattande och tidskrävande bedömningarna av om uppsåt eller oaktsamhet föreligger.²

Advokatsamfundet anser att ovan angivna påpekanden som remissinstanserna och Lagrådet hade gällande införandet av 11 kap. 53 a § plan- och bygglagen är relevanta även för den föreslagna lydelsen av 18 a § första stycket lagen om klimatdeklaration för byggnader. Den föreslagna bestämmelsen riskerar dessutom än mer än 11 kap. 53 a § plan- och bygglagen att leda till en ojämn tillämpning över landet beaktat att det inte anges hur mycket avgiften kan sättas ned. Det ges med andra ord ett större utrymme för en skönsmässig bedömning gällande hur mycket sanktionsavgiften kan sättas ned enligt 18 a § första stycket lagen om klimatdeklaration för byggnader än vad som är fallet gällande 11 kap. 53 a § plan- och bygglagen. I syfte att undvika risken för en ojämn tillämpning av bestämmelsen anser Advokatsamfundet att utformningen av 18 a § första stycket lagen om klimatdeklaration för byggnader, bör övervägas ytterligare i den fortsatta beredningen av Boverkets förslag.

Enligt Advokatsamfundet är det vidare oklart huruvida möjligheten att sätta ned en sanktionsavgift enligt 18 a § lagen om klimatdeklaration för byggnader, endast är tänkt att kunna användas i samband med fattande av ett beslut att ta ut en sanktionsavgift enligt 18 § lagen om klimatdeklaration för byggnader, eller om det därutöver även kommer finnas en möjlighet att genom ett separat beslut med stöd av 18 a § lagen om klimatdeklaration för byggnader sätta ned en redan beslutad sanktionsavgift. Advokatsamfundet anser att detta förhållande bör förtydligas i den fortsatta beredningen av Boverkets förslag. För det fall ett separat beslut om nedsättning av sanktionsavgift kan fattas avseende en redan beslutad sanktionsavgift, bör det även beaktas att ett sådant beslut till synes inte kan överklagas enligt den föreslagna lydelsen av 19 § lagen om klimatdeklaration för byggnader. Advokatsamfundet anser att det i sådant fall finns anledning att justera 19 § lagen om klimatdeklaration för byggnader, i så måtto att det framgår att även ett separat beslut om nedsättning av sanktionsavgift enligt 18 a § lagen om klimatdeklaration för byggnader kan överklagas.

---

² Ibid. s. 22 f.

Konsekvenser för mindre byggaktörer

Det uppmärksammas i rapporten att konsekvenserna av förslaget särskilt förväntas påverka mindre byggaktörer (såsom byggherrar och byggnadsentreprenörer med 20–49 anställda). Samtidigt bedömer Boverket att ett införande av gränsvärden till 2025 inte skulle vara svårare att uppfylla för mindre aktörer. Det underlag som inhämtats vad gäller konsekvenserna för mindre byggaktörer är emellertid relativt begränsat och Advokatsamfundet ifrågasätter att Boverkets bedömning baserats på ett fullgott underlag. Det finns en risk för att vissa mindre byggaktörer inte besitter den kunskap eller de resurser som krävs för att leva upp till de krav ett införande av gränsvärden till 2025 skulle innebära och detta skulle då kunna bli mycket kännbart administrativt och ekonomiskt. Advokatsamfundet anser därför att ytterligare utredning krävs i detta avseende under den fortsatta beredningen av förslaget.

Advokatsamfundet anser även att det finns anledning att i den fortsatta beredningen av förslaget utreda huruvida något slags brytpunkt skulle kunna införas under en tidsbegränsad period för vad eller vilka som omfattas av de föreslagna reglerna. Under en sådan tidsbegränsad period skulle exempelvis Boverket ha tid att upprätta erforderliga stöd och verktyg åt mindre byggaktörer för att säkerställa att de faktiskt klarar av kraven (jfr s. 154 i rapporten). Som redogörs för i rapporten har exempelvis Danmarks regler om gränsvärden för byggnader trätt i kraft i januari 2023 för byggnader större än 1 000 m², och från 2025 ska gränsvärden gälla för alla nya byggnader (se s. 52 i rapporten). För det fall en liknande brytpunkt skulle införas i Sverige skulle de större byggnaderna, vilka rimligen också orsakar störst klimatpåverkan, omfattas av kraven samtidigt som de mindre byggaktörerna (vilka uppskattningsvis som utgångspunkt är involverade i uppförande av mindre byggnader) skulle få längre tid på sig att anpassa sin verksamhet samt införskaffa nödvändig kunskap för att kunna uppfylla kraven.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander